

Mt 18,1-5

Touha po prvenství

Mezi časté touhy člověka patří také bezesporu touha po úspěchu: být první, vyniknout, být nejlepší, největší. Sportovec usilovně trénuje, aby předstihl ostatní, politické strany dělají všechno možné, aby získaly přízeň voliče a s tím i možnost rozhodovat, uskutečňovat své plány a představy, podnikatel tvrdě a dlouho denně pracuje, aby byl lepší než konkurence, vědec bádá a studuje, aby přinesl převratný objev atd. Kdo by nestál o to stát se velikánem, o kterém by se s úctou psalo a mluvilo.

Na touze stát se v něčem velkým nemusí být samo o sobě nic špatného. Zdravá cílevědomost je také důležitá. To, na co člověk musí dávat pozor, jsou jeho motivy: proč chci vyniknout, jaké prostředky k tomu volím. Je-li touha člověka po vyniknutí motivována sobecky - abych druhé oslnil, abych získal moc, aby ke mně ostatní vzhlíželi, je to cílevědomost nezdravá, která člověku více uškodí než propěje. A přidá-li se k tomu i touha dosáhnout prvenství za každou cenu, je to zhoubné dvojnásob. Člověk k tomu, aby se stal velkým, prvním, je leckdy ochoten k čemukoliv - i k filosofii ostrých loktů, šplhání k vrcholu po zádech druhých.

My jsme četli z evangelií příběh kdy za Ježíšem přichází jeho učedníci s otázkou: „*Kdo je vlastně největší v království nebeském?*“ Je zajímavé sledovat jak takové a podobné otázky učedníkům ležely v hlavě. Setkáváme se s nimi v evangeliích vícekrát. V našem čtení se ptali tak nějak obecně: „kdo je největší v Božím království“. Jindy jsou mnohem konkrétnější, přemýšlejí o sobě samých: „*Vznikl mezi nimi spor, kdo z nich je asi největší*“ (Lk 22,24). A ještě jindy přichází za Ježíšem dva jeho apoštolové, bratři Jakub a Jan, s otevřenou žádostí: „*Mistře, chtěli bychom, abys nám učinil, oč tě požádáme.*“ Rekl jim: „*Co chcete, abych vám učinil?*“ Odpověděli mu: „*Dej nám, abychom měli místo jeden po tvé pravici a druhý po levici v tvé slávě*“ (Mk 10,35-37). Všechny tyto myšlenky, dotazy a žádosti učedníků se točily kolem jednoho a téhož - prvenství. Kdo je mezi námi první a velký, případně jak toho dosáhnout?

Nutno podotknout, že myšlenky učedníků se netočily za tím, co bychom označili jako „světská sláva“. Neptají se po velikosti a prvenství v politice či obchodu. Zajímá je, kdo je největší v Božím království, a touží po této velikosti. To je jistě bohulibý cíl, i když se nelze zbavit dojmu, že po tomto vznešeném, nebeském cíli toužili z poněkud pozemských pohnutek - Chceme mít něco „extra“, co nemají ti druzí. Bratři Zebedeovi si dobře spočítali, že místa po pravici a levici Ježíšově v jeho slávě jsou jen dvě. A tak si tyto nebeské „posty“ chtějí hned, zavčasu zajistit. Co kdyby je někdo jiný předběhl. Chtějí prvenství získat už v „předprodeji“

Je tedy zajímavé, že Ježíš nezamítá myšlenky učedníků o předních postaveních a velikosti v Božím království. Je dobré mít tento cíl - být v Božích očích velkým. Tento cíl bychom měli mít i my. Ale přeci jen ty myšlenky a přání učedníků poněkud usměrňuje. Posouvá ty lidské představy o velikosti člověka.

My lidé vidíme svou velikost často v tom, když něčeho velkého, mimořádného dosáhneme. Víme např. Alexandr Makedonský dostal přídomek „Veliký“ díky svým velkolepým a úspěšným válečným tažením.

Stát se dítětem

Když o velikosti hovoří Ježíš nezačne bájít o Alexandrovi, ani nezačne citovat velká díla Homéra, Aristotela či Sokrata. Zavolá dítě. Zavolá dítě a postaví je doprostřed, do centra zájmu: „*Amen, pravím vám, jestliže se neobrátíte a **nebudete jako děti**, nevejdete do království nebeského. Kdo se pokoří a **bude jako toto dítě**, ten je největší v království nebeském. A kdo přijme jediné takové dítě ve jménu mém, přijímá mne.*“

Chceš se stát před Bohem velkým? **Staň se dítětem**. Proč právě dítě? Vždyť dítě přece nemůže dokázat velké věci, naopak, někdy je velká věc se o ně samé vůbec postarat. Malé dítě nic nevybuduje, naopak, když mu něco vybudujete s kostek či písku, tak ho nenapadne nic lepšího, než že to zboří. Malé dítě bychom spojili asi s čímkoli, jen ne s velikostí. Ve společnosti doby Ježíšovy bylo dítě sice na jednu stranu viděno jako požeňání od Boha, ale na druhou stranu se jim až do určitého věku, kdy byly schopné leccos chápat, společnost příliš nevěnovala. Zákoníci se o malé děti příliš nezajímali, nemohly totiž ještě studovat Tóru. Někdy byly malé děti zákoníkům dokonce nepřijemné, o čemž svědčí i zachovaný výrok: „Povídání s dětmi přivádí člověka ze světa“. Přijde čas a snad u každého dítěte jednou nastane „proč-období“. Ať odpovíte na její otázku jakkoli, můžete si být jisti, že bude zase následovat: „a proč?“ Když to trvá déle a opakovaně, tak by si někdy při tom člověk opravdu přál z toho světa někam prchnout.

Ježíš však přece staví doprostřed dítě a dává ho jako „emblem ryzího učednictví“ (Adam Clark). Co tím chtěl říci? To, že velkým se člověk stane jediné tehdy, přestane-li o svou vlastní velikost usilovat. Postavením dítěte doprostřed, tedy nepatrného, společensky nevýznamného tvora, Ježíš obrací obecné představy o velikosti člověka naruby. Velkým se stává ten, kdo nelpí na svých velkášských představách o sobě, ale umí se stát „maličkým“. Malé dítě má všechny možné vlastnosti (kladné i záporné), ale jednu vlastnost bezpečně nemá...ambice dospělých. Jistě, že i mezi malými dětmi často panuje určitá rivalita, touha po dominanci, nemá cenu si děti nějak idealizovat, že by to byli dokonalí tvorečkové. To nejsou. Ale přece je pro dětství (aspoň to předškolní) charakteristické, že si ještě nedělá hlavu s vlastní velikostí. Dětství se vyznačuje výraznou měrou **prostoty**. Staří Čechové pro to měli slovo, které nacházíme ještě ve stávajícím kancionálu: Být „sprostný“ (prosím, neplést si se „sprostý“). Být sprostný, prostý neznamená zákaz zdravých ambicí. Člověk se může a má snažit, aby to „někam“ dotáhl; má mít před sebou cíle, třeba i být v něčem nejlepší. Vždyť Ježíš sám nezamítá touhu po tom být největším v Božím království. Ale jde o to, **být prost nezdravých ambicí**, tedy takových, které vycházejí ze špatných pohnutek, které jsou podněcovány pýchou, sobectvím, velkášstvím, touhou být

„něco extra“, aby ke mně mohli ostatní vzhlížet.

Být jako dítě znamená oprostít se od zaměření na svou důležitost, velikost. Být jako dítě znamená zůstat při zemi ve smýšlení o sobě samém.

A to je právě to, co nám někdy chybí, co nám někdy nejde. Chybí nám někdy ona dětská prostota, která nemá potřebu vystavovat se na odív, drát se na špic, rvát se o slávu a uznání. Žalmista pravil ve 131. Žalmu: „*Nemám, Hospodine, domýšlivé srdce ani povýšený pohled. Neženu se za velkými věcmi, za divy, jež nevystihnu, nýbrž chovám se klidně a tiše*“ (v. 1-2). My se však někdy ženeme, hnáni pocity vlastní důležitosti, za „velkými a ještě většími věcmi“ - ne abychom byli prospěšní, ale abychom se zviditelnili, abychom došli „kreditu“ u druhých.

A jak vidíme v evangeliích, tato tendence se netýká jen lidí v politice, podnikání či sportu, ale i církve. Vždyť prvními „adepty na přední místa“ byli sami apoštolové. B. W. Johnson upozorňuje na to, že postavením dítěte doprostřed dal Ježíš lekci (i) křesťanům, ba dokonce zejména kazatelům, kteří se mohou stát ambiciózní po proslulosti, po počtě a chvále od lidí.

Ano, podle Ježíše se člověk může stát skutečně velikým, ale jedinou a bezpečnou cestou k velikosti člověka v Božích očích je cesta **pokory**: „*Kdo se pokoří a bude jako toto dítě, ten je největší v království nebeském*“ (v. 4). V Lk event.: „*Kdo je mezi vámi všemi nejmenší, ten je veliký*“ (Lk 9,48). Velikými se tedy stáváme ne až tak velkými činy jako spíše svou pokorou před Bohem a před lidmi. Vnější lesk, sláva a pompa nás často oslní, oslepí. Na Pána Boha však nijak zvlášť nepůsobí. Pro Pána Boha jsou působivé mnohem hlubší věci. Podle slov Bible se Bůh nedívá na vzhled či slávu člověka, ale hledí skrz všechny ty krunýře a masky, kterými se rádi obklopujeme a sleduje naše srdce. A působí na něj zejména srdce **pokorné**. „Pokora“ - to není záliba v sebedrskacství či v pěstování pocitů méněcennosti. Pokora je vzácná a krásná schopnost zůstat vždy při zemi, nesmýšlet o sobě víc než jsem, pro nás křesťany pak také pokora znamená uznání, že Bůh je náš svrchovaný Pán a Spasitel. A je-li on skutečně Pánem, pak ochabuje veškerá snaha po tom vyvyšování se.

Jan Křtitel byl v Judeji velmi známou postavou. Volal k pokání, křtil kajícíky, měl dokonce své následovníky. A potom přišel Ježíš, který podobně působil, kázal, a přijímal učedníky a učedníků Ježíšových začalo být časem více než učedníků Janových. Proto na to lidé jednou Jana upozorní: „*Mistře...všichni chodí k němu*“ (J 3,26). A kdyby u Jana na prvním místě nebyl Bůh a jeho vůle, jeho plány, pak by se možná začal užírat, že už není na výsluní tak jako dříve, že ztrácí popularitu, že je tu někdo, kdo ho převyšuje. Ale Jan odpověděl: „*On musí růst, já však se menšit*“ (J 3,30). I proto, že Jan dokázal ustoupit ze scény a dát prostor, první místo Kristu, že křečovitě nelpěl na své důležitosti, o něm mohl Ježíš později říci: „*Amen, pravím vám, mezi těmi, kdo se narodili z ženy, nevystoupil nikdo větší, než Jan Křtitel*“ (Mt 11,11).

Chceš být velký? Ježíš tě vede k tomu být jako dítě – sestoupit z piedestalu vlastní důležitosti, přestat aspirovat na svou výjimečnost. Naopak, pěstuj pokoru – zdravou pokoru před Bohem i před lidmi. Velkým se staneš tak, že o tom vlastně vůbec nebudeš vědět, protože se o to ani nebudeš zajímat, ale v Božích očích budeš velkým, právě tak pak i v jeho království.

A tato velikost je tu pro každého - ať už v životě dosáhne čehokoliv. Ať už je to slavný sportovec, vědec, či utahaná matka od dřezu, o které vlastně nikdo pořádně ani neví. Bůh nehledí až tak na naše výkony, jako spíše na vnitřní postoj našeho srdce. Bude-li v nás srdce pokorné, nesmýšlející o sobě z vysoka, vírou zcela závislé na Boží milosti – pak podle Ježíšových slov nejen vejdemo do Božího království, ale dokonce tam budeme největšími.

Závěr

Jsme rádi, že máme mezi námi také malé děti. Vyučujeme v besídce, doma, pak jsou vyučovány ve škole. Zkusme se však na ně dívat také jinak než je běžné. Nejen je učme, ale také se jimi nechme učit. Zkusme je brát pro sebe jako zrcadlo, které nám Ježíš staví před oči: „*Kdo se pokoří a bude jako toto dítě, ten je největší v království nebeském*“. Při svých všelijakých snahách o úspěch v životě nezapomeňme být „malíčkými“. To vůbec neznamená pěstovat si v sobě nějakou méněcennost. Ale znamená to pokoru před Otcem v nebi i před lidmi, uznání, že jsme při všech našich schopnostech a úspěších zcela závislí na něm. Přistupujme tedy k němu s dětskou důvěrou, upřímnou a bezelstnou myslí, s dětskou závislostí a prostotou pokory a staneme se velkými v tom na čem záleží nejvíce – v Božích očích.